

59 מָה עֵזַן בְּכָל פֶּעַם כְּשֶׁנִּתְּנָהּ בְּהָ אֲצַבֵּעַ הִיא מְדַמְעֶת וְחֹזֶרֶת
 60 וּמְדַמְעֶת, אַף בְּתוּלוֹן שֶׁל תִּינוּקַת פְּחוֹת מִבֵּית שֶׁל מִיּוֹל אוֹלֵי וְאֶתְנוּ.
 61 וּנְפִשֵׁת כִּפֵּי הַצַּד הֶרְאִשׁוּן בִּסְפָק.
 62 הַגְּמָרָא מְבִיאָה מַעֲשֵׂה בְעֵנִן הוֹמֵן שֶׁנִּעֲשִׂית הֵבֵר רְאוּיָה לְבִיאָה: תִּנּוּ
 63 רְבִנּוּ, מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה גוּיָה שֶׁשָּׂמָה יוֹסֵפִי, בְּתוּ שֶׁל אֶסְרִירוֹם בֶּן
 64 אֲנַטְנִינּוּס, שֶׁבָּאָת לִפְנֵי רַבִּי. אֲמָרָה לּוֹ, רַבִּי, אִשָּׁה בְּכַמָּה נִיֶּסֶת -
 65 בֵּת כַּמָּה שָׁנִים נִעֲשִׂית רְאוּיָה לְבִיאָה וְיִכּוּלָה לְהִינְשָׂא. אֲמָר לָהּ, בֵּת
 66 שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. עוֹד שָׂאלָה אֶת רַבִּי, וּבְכַמָּה מֵתַעֲבֶרֶת - בֵּת
 67 כַּמָּה שָׁנִים רְאוּיָה לְהִתְעַבֵּר. אֲמָר לָהּ, בֵּת שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם
 68 אֶחָד. אֲמָרָה לּוֹ, אֲנִי נִשְׂאָתִי בְּהִיּוֹתִי בֵּת שָׁשׁ, וְיִלְדָתִי בְּהִיּוֹתִי בֵּת
 69 שֶׁבַע, אִי לְשֹׁשׁ שָׁנִים שֶׁאֲבָרְתִי בְּבֵית אָבָא - חָבַל עַל אוֹתָן שֶׁל
 70 שָׁנִים שֶׁנִּשְׂאָרְתִי בְּבֵית אָבִי וְהִתְעַכְבִּית מִלְּהִינְשָׂא מִגִּיל שֶׁלֹּשׁ וְעַד גִּיל
 71 שֵׁשׁ.
 72 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְיָמֵי מַעֲבָרָה - וְכִי יִתְּנָה שֶׁנִּתְעַבְרָה בְּגִיל זֶה, וְהִתְנִי
 73 רַב בִּיבֵי קַמְיָה דְרַב נַחֲמָן - וְהָרִי שָׁנָה רַב בִּיבֵי בְרִיתָא לִפְנֵי רַב נַחֲמָן,
 74 שְׁלֹשׁ נְשִׁים תִּיקְנוּ לְהֵן חַכְמִים לְהוֹת מְשֻׁמְשׁוֹת בְּמוֹךְ - לְתַת מוֹךְ
 75 בְּתוֹךְ אוֹתוֹ מִקּוֹם כְּשֶׁהָן מְשֻׁמְשׁוֹת, כְּדִי שִׁישָׁאב הַמוֹךְ אֶת הוֹרֵעַ וְלֹא
 76 יִתְעַבְרוּ, וְאֵלּוּ הֵן, קַמְיָה, מַעֲבֶרֶת וּמִנִּיקָה, קַמְיָה מְשֻׁמְשׁוֹת בְּמוֹךְ
 77 שְׁמָא תִתְעַבֵּר וְתִמּוֹת מַחֲמַת עֵיבּוּרָה. וּמַעֲבֶרֶת שְׁמָא תִעֲשֶׂה עוֹבְרָה
 78 קַנְדָּל, תִּתְעַבֵּר בְּעוֹבֵר נוֹסֵף וְיִדְחוּק אֶת הֶרְאִשׁוּן עַד שִׁיתְמַעֵךְ וְיִדְמָה
 79 לְסַנְדַּל, שְׁהוּא נֶפֶל. וּמִנִּיקָה מְשֻׁמְשׁוֹת בְּמוֹךְ שְׁמָא כִּשְׁתַּעֲבֵר תִּגְמָלוּ
 80 אֶת בְּנָה מִלִּינוּק וְיִמּוֹת רַעֲב. וְאִיזוּהִי קַמְיָה לְעֵנִן זֶה, מִבֵּית אַחַת
 81 עֲשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד וְעַד שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד. אֲבָל פְּחוֹת
 82 מִבְּיָאן אוֹ יִתֵּר עַל בֶּן מְשֻׁמְשׁוֹת וְהוֹלֶכֶת כְּדִרְכָּהּ, מְבִילִי לְתַת מוֹךְ
 83 בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם, מִשׁוּם שֶׁפְּחוֹת מִבֵּית אַחַת עֲשָׂרָה אֵינָה מֵתַעֲבֶרֶת, וְיִוֹתֵר
 84 מִבֵּית שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה אֵינָה מִסְתַּכַּנֶּת בְּעֵיבּוּרָה, דְּכָרִי רַבִּי מֵאִיר.
 85 וְחַכְמִים אוֹמְרִים, אַחַת זֶה וְאַחַת זֶה - בֶּין קַטְנָה וּבֶין מַעֲבֶרֶת אוֹ
 86 מִנִּיקָה, מְשֻׁמְשׁוֹת כְּדָרְבָּה וְהוֹלֶכֶת, וּמִן הַשָּׁמַיִם יִרְחֲמוּ שֶׁלֹּא תִתְעַבֵּר,
 87 שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים קטו ו) 'שׁוֹמֵר פְּתָאִים ה'' - מִי שֶׁמִּתוֹךְ כִּסְחוֹנוֹ בֵּד'
 88 שֶׁם נִפְשׁוּ כְּאֶחָד הַפְּתָאִים שְׁאִינּוּ יוֹדֵעַ תְּחֻבּוֹת וְלִינְצֵל, ה' יִשְׁמְרֵהוּ
 89 שֶׁלֹּא יִנּוּק, וּמוֹכַח מִבְּרִיתָא זֶה שְׂאִי אִפְשֵׁר שֶׁתִּתְעַבֵּר קוֹדֵם אַחַת
 90 עֲשָׂרָה שָׁנָה, וְכִיצַד אֲמַרָה יוֹסֵטְנִי שֶׁלִּידָה בְּהִיּוֹתָה בֵּת שֶׁבַע שָׁנִים.
 91 מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא: אֵיבְעִית אֵימָא - אִם תִּרְצָה תּוֹכַל לִישֵׁב זֹאת כֶּךָ,
 92 שֶׁהִבְרִיתָא הָאוֹמֶרֶת שְׁאִין אִשָּׁה מֵתַעֲבֶרֶת כְּשֶׁהִיא פְּחוֹתָה מִבֵּית אַחַת
 93 עֲשָׂרָה שָׁנִים הִיא דוּקָא בִּישְׂרָאֵל, אֲבָל בְּעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים נִאֲמַר
 94 (יְחֻזְקָאֵל כ ג כ) 'אִשְׁרֵי בְּשָׂר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם' - טַבַּע גּוֹפֵם קְרוֹב
 95 לְבַהֲמוֹת, לְפִיכֵךְ יִכּוֹלוֹת נְשׁוּתֵיהֶם לְהִתְעַבֵּר אִפִּילוּ בְּקַטְנוֹתָן. תִּירוּן
 96 נוֹסֵף: וְאֵיבְעִית אֵימָא - וְאִם תִּרְצָה תּוֹכַל לִישֵׁב זֹאת כֶּךָ, שֶׁנִּאֲמַר
 97 בְּעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים (תְּהִלִּים קמד ח) 'אִשְׁרֵי פִּיהֶם דְּכָר שְׂוֵא וְיִמִּינֵם יִמִּין
 98 שְׁקָר', שְׂרִיגִלִּים הֵם לְהוֹצִיא מִפִּיהֶם דְּבָרֵי שְׂוֵא וְשָׁקֵר, וְכֵן שָׁקֵר הִיָּה
 99 בְּפִיהֶם שֶׁל יוֹסֵטְנֵי כְּשֶׁאֲמַרָה לְרַבִּי שֶׁנִּתְעַבְרָה וְיִלְדָה בְּהִיּוֹתָה בֵּת שֶׁבַע.
 100 הַגְּמָרָא מְבִיאָה מַעֲשֵׂה, מִמְּנוּ נִלְמַד שֶׁבִיאָה בְּקַטְנָה פְּחוֹת מִבֵּית שֶׁלֹּשׁ
 101 אֵינָה כְּלוֹם אִפִּילוּ נִבְעֵלָה כַּמָּה פַּעֲמִים: תִּנּוּ רְבִנּוּ, מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה
 102 אַחַת שֶׁבָּאָת לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָה וְאֲמָרָה לּוֹ, רַבִּי, נִבְעֵלְתִי לְמִי בְּפוֹסֵל
 103 לְכַהוֹנָה בְּתוֹךְ שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִשְׁנׁוֹלְדָתִי, מָה אֲנִי לְכַהוֹנָה - הָאֵם
 104 כְּשִׁירָה אֲנִי אוֹ לֹא. אֲמָר לָהּ רַבִּי עֲקִיבָה, בְּשִׂרָה אֶת לְכַהוֹנָה, מִפְּנֵי
 105 שֶׁבִיאָת פְּחוֹת מִבֵּית שֶׁלֹּשׁ אֵינָה בִיאָה. אֲמָרָה לּוֹ, רַבִּי, אֲמִשׁוּל לָךְ
 106 מִשָּׁל לְמָה תִּדְבֵּר דוּמָה, לְתִינוּק שְׁפִמְנוּ לּוֹ אֲצַבֵּעוּ בְּרִבְשׁ, פֶּעַם
 107 רְאִשׁוֹנָה וְשֵׁנִיָּה שְׁעוֹשִׂים לוֹ כֵּן הָרִי הוּא גּוֹעֵר בָּהּ שִׁינְיָהוּ, מִפְּנֵי
 108 שְׁאִינּוּ יוֹדֵעַ מִה טִיבוֹ שֶׁל דְּבַשׁ זֶה, אֲבָל בְּפַעַם הַשְּׁלִישִׁית שֶׁטְּמַנּוּ לוֹ
 109 אֲצַבֵּעוּ בְּדַבְשׁ, תִּכְנִיסָה לְפִיו וּמַצִּיעָה וְעֵרַב לְחִיכּוֹ. וְאִף אֲנִי נִבְעֵלְתִי
 110 כַּמָּה פַּעֲמִים עוֹטְמֵתִי טַעַם זֵרוֹת, וְשִׁמָּא מִשׁוּם כֶּךָ יֵשׁ לְאוֹסְרֵנִי. אֲמָר
 111 לָהּ, אִם בֶּן פְּסוּלָה אֶת לְכַהוֹנָה. רְאֵה רַבִּי עֲקִיבָה אֶת הַתְּלַמִּידִים
 112 הַיּוֹשִׁבִים לִפְנֵי מִסְתַּבְּלִים זֶה בָּהּ וְתַמְהִימִם, שֶׁהִיא קֹשֶׁה בְּעֵינֵיהֶם
 113 שֶׁפְּסָלָה. אֲמָר לָהֶם, לְמָה תִּדְבֵּר קֹשֶׁה בְּעֵינֵיכֶם. [אֲמָרוּ לִיה]
 114 תְּלַמִּידֵי, הֲלֹא בְּשֵׁם שְׁכָל הַדִּינִים הַנְּלַמְדִים מִפְּסוּקֵי הַתּוֹרָה הֵם
 115 הַלֵּכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי, כֶּךָ דִּין זֶה שֶׁהִנְבַּעֵלַת כְּשֶׁהִיא פְּחוֹתָה מִבֵּית
 116 שְׁלֹשׁ שָׁנִים בְּשִׂרָה לְכַהוֹנָה הוּא הַלֵּכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי, וְלֹא מִצִּינוּ

1 ולכאורה, בשלמא - הדבר מובן לרבי יוחנן האומר שלדעת רבי
 2 מאיר כשעבר זמן מסוים בשנה השלישית שיש לו חשיבות של שנה
 3 בפני עצמו נעשית בכך בת ביאה, כיון שלדבריו יש לומר כי היכי
 4 דאיכא תנא דקאמר - כמו שיש תנא שאמר שלדעת רבי מאיר יום
 5 אחד בשנה חשוב שנה, הכי נמי איכא תנא דאמר - כך יש גם תנא
 6 שאמר שלדעת רבי מאיר שלשים יום בשנה חשובין שנה. שכן
 7 מצינו מחלוקת תנאים בזה (ר"ה י.). האם יום אחד בשנה נחשב כשנה
 8 או שלשים יום בשנה נחשבים כשנה, ויש לומר שבדרך זה נחלקו גם
 9 שתי הברייתות המובאים כאן, מדה שישת רבי מאיר. אלא לרבי ינאי
 10 שאמר שלדעת רבי מאיר צריך שתשלם את שנתה השלישית כדי
 11 שתהיה ראויה לביאה, קשיא, הרי מוכח מברייתא זו שלדעת רבי
 12 מאיר מקצת שנה נחשבת כשנה שלימה, וקשה לומר שנחלקו
 13 הברייתות עד כדי כך בשיטתו, האם צריך שנה שלימה מיום ליום או
 14 די ביום אחד בשנתה השלישית כדי שתחשב בת שלש. מסיקה
 15 הגמרא: קשיא.
 16 שנינו במשנה: פחות מכאן כגותן אצבע בעין. כלומר, אין ביאתה
 17 ביאה כיון שבתוליה חורים. איבעיא להו - הסתפקו בני הישיבה,
 18 הני בתולין - בתולים אלו של קטנה פחות מבית שלש, מיול אולי
 19 ואתו. האם הם נושרים בבעילתה ואחר כך חורים ומתחדשים
 20 כבתולה, או דלמא איתצודי הוא דלא מתצדי - או אולי אינם
 21 ניצודים (כלומר, אינם ניטלים) על ידי ביאה עד שתהיה הביאה
 22 לאחד שלש - בהיותה בת שלש שנים ויום אחד.
 23 מבררת הגמרא: למאי נפקא מינה. משיבה הגמרא: כגון שבעל
 24 בתוך שלש ומצא דם לאחר בעילתו, ובעל עוד כמה בעילות עד
 25 לאחד שלש ובכוכן לא מצא דם, אי אמרת מיול אולי ואתו - אם
 26 תאמר שבתוך שלש בתוליה נושרים בבעילתה ואחר כך חורים, יש
 27 לתלות את מה שלא מצא דם לאחר שלש, בכך ששהות הוא דלא
 28 הויא להו - לא היתה להם שהות לחזור, מפני הבעילות שבעל
 29 תמיד. אלא אי אמרת איתצודי הוא דלא מתצדי - אבל אם תאמר
 30 שבתוליה אינם ניטלים על ידי ביאה עד לאחר שנעשית בת שלש,
 31 אם כן בבעילה הראשונה שבעל לאחר שנעשית בת שלש צריך היה
 32 למצוא דם בתולים, ועל כרחך הא - זה שלא מצא דם, הוא משום
 33 שאחר בא עליה. כלומר יש לנו לתלות שמיד כשנהייתה בת שלש
 34 נבעלה בסתר לאיש אחר והוא השיר בתוליה, ואם אשת כהן היא
 35 תאסר על בעלה משום זונה. ובאופן זה הסתפקו בני הישיבה מאי -
 36 מה הדין בזה.
 37 מקשה הגמרא: מתקוף לה רב חייא ברבי אבהו, ומאי לימא
 38 לן - ומי יאמר לנו דמכה (ו-השרת הבתולים) שבתוך שלש אינה
 39 חוזרת ונרפאת לאלתר - מיד, שלכן אתה אומר שאם הבתולים מיול
 40 אזלי, אף כשלא נמצא דם בביאה שלאחר שלש אינה נאסרת, שמה
 41 קודם שלש המכה חוזרת לאלתר - מתרפאת מיד וחורים הבתולים,
 42 והא - זה שלא ראה דם בתוליה לאחר שלש, יש לתלות משום
 43 שאחר בא עליה. לפיכך אין הברל בין אם נאמר איתצודי הוא דלא
 44 מיתצדי ובין אם נאמר מיול אזלי ואתו, כי בכל אופן תאסר על
 45 בעלה.
 46 ומפני קושיא זו, מבארת הגמרא באופן אחר: אלא נפקא מינה, כגון
 47 שבעל בתוך שלש ומצא דם לאחר בעילתו, ובעל גם לאחד שלש
 48 ומצא דם. אי אמרת מיול אולי ואתו - אם תאמר שבתוליה נושרים
 49 וחורים, הא - דם זה שמצא בתוך שלש, דם בתולין הוא, וטהור.
 50 אלא אי אמרת איתצודי הוא דלא מתצדי - אבל אם תאמר
 51 שבתוליה אינם ניטלים על ידי הביאה אלא עד לאחר שלש, הא -
 52 הדם הזה שראה בביאתו קודם שלש, על כרחך דם גדה הוא, וטמא.
 53 ובאופן זה הסתפקו בני הישיבה, מאי - מה הדין בזה.
 54 הגמרא פושטת את הספק: אמר רב הדר, תא שמע, הרי שנינו
 55 במשנה, פחות מכאן כגותן אצבע בעין, ויש לדייק, למה לי למתני
 56 - מדוע צריך התנא לומר 'כגותן אצבע בעין, לתני' - יאמר התנא
 57 'פחות מכאן ולא בלום' - פחות מגיל שלש אינה ביאה, וממילא לא
 58 נהוג בה שום דין מהדינים שבמשנה. מאי לאו הא קא משמע לן,

המשך ביאור למס' נדה ליום חמישי עמ' א

1 חילוק כמה פעמים נבעלה, לפיכך בכל אופן יש להתירה לכהונה.
2 מוסיפה הגמרא: **וְאִם רַבִּי עֲקִיבָא לֹא אָמַרָה אֱלֵא כְּדִי לְתַרְדּוֹ בְּהַ**
3 **אֵת הַתְּלַמִּידִים לְרֵאוֹת אִם יַדְעוּ לְהַשִּׁיב עַל דְּבָרָיו.** אבל הלכה
4 למעשה מודה רבי עקיבא שאינה ביאה, ולא נפסלה לכהונה.

משנה

5
6 במשנה לעיל (מוד): התבאר מאיזה גיל ביאת נקבה נקראת ביאה.
7 כעת מבארת המשנה מאיזה גיל ביאת זכר נחשבת ביאה: **בְּן תִּשְׁעַ**
8 **שָׁנִים יוֹם אֶחָד** – שנכנס יום אחד לשנתו העשירית, **שָׁבַע עַל יְבֻמָּתוֹ**
9 – אשת אחיו שמת בלי ילדים, ביאתו ביאה לכל דבר, ולפיכך **קָנְיָהָ**
10 להיות אשתו חוץה בנכסי אחיו המת ככל יבם. **וְאוֹלָם אִם יִרְצֶה**
11 לגרשה **אֵין נוֹתֵן לָהּ גֵּט עַד שֶׁיִּגְדִּיל וְיִהְיֶה בֶן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה** ויום
12 אחד, מפני שקנאה מחמת קידושי אחיו שהיו קידושין גמורים מן
13 התורה, ואילו גירושיו של זה אינם גירושין כיון שאינו בן דעת, ואין
14 בכוחם להפקיע קידושין מן התורה.

15 **וּמִטְּמֵא בְּנֵיהָ** – אם בא על נדה נטמא שבעת ימים כדן בועל נדה,
16 וטומאתו חמורה לטמא גם **מִשְׁכָּב תְּחַתּוֹן** – מצע ששכב או ישב
17 עליו, **כְּעֵלְיוֹן** של זב. כלומר, וטומאת המצע תהיה כטומאת בגד
18 שנישא על הזב, שהוא ראשון לטומאה ומטמא אוכלים ומשקים
19 בלבד. אבל אם בא עליה כשהוא פחות מבן תשע שנים ויום אחד,
20 אינו אלא כנוגע בנדה, שהוא עצמו רק ראשון לטומאה, ואינו טמא
21 לשבעה אלא ליום אחד בלבד וטובל ונטהר לערב.

22 **וְאִם הוּא אֶחָד מֵהַפְּסוּלִים הוֹכֵל בְּבִיאתוֹ בַּת כַּהֵן מִתְּרוּמַת בֵּית אֲבִיהָ.**
23 **וְאִם הוּא כַּהֵן אֵינּוּ מֵאֲכִיל בְּתֵרוּמָה** את יבמתו בת ישראל, אף על
24 פי שקנאה בביתא.

25 **וְאִם רַבַּע בַּהֲמָה הוֹכֵל אֵת הַבְּהֵמָה מִלְּהַקְרִיבָה עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ.**
26 ומדובר באופן שהיה רק עד אחד בדבר, או על פי הבעלים, שאז אין
27 הבהמה נסקלת ומותרת בהנאה להדיוט, ורק למזבח אסורה. **וְאִם**
28 **הָיוּ שְׁנֵי עֵדִים דְּבִרְבַּר נִסְקְלָתָהּ הַבְּהֵמָה עַל יָדוֹ** (–בגללו), כדן בהמה
29 הנרבעת לאיש. **וְאִם בָּא עַל אַחַת מִכָּל הַעֲרִיּוֹת הָאֲמֹרוֹת בְּתוֹרָה**
30 **שְׁנֵי מֵאֲמָרָה בְּהֵם מִיתַת בֵּית דִּין,** כיון שביאתו ביאה הרי הן מוקפותין על
31 **יָדוֹ, וְהוּא פְּטוּר** מפני שהוא קטן ואינו בן עונשין.

גמרא

32
33 שנינו במשנה שאינו נותן גט עד שיגדיל, משמע שכשיגדיל וירצה
34 לגרשה, אינה צריכה חליצה אלא גט בלבד. מקשה הגמרא:
35 **וְלִכְשֵׁיגְדִיל, בְּגֵט סָגִי לָהּ** – האם די לה בגט ואינה צריכה חליצה,
36 **וְהִתְנִיָּא, עֲשׂוּ חֲכָמִים אֵת בִּיאתָ בֶן תִּשְׁעַ כְּמֵאֲמַר בְּגֵדוֹל** – כמו
37 מעשה קידושין של גדול ביבמתו. שכמו שקידושי גדול ביבמתו
38 אוסרים אותה על שאר האחים, כך כשבא עליה אחד האחים כשהוא
39 בן תשע שנים ויום אחד אוסר אותה על שאר אחיו. ומזה יש לך
40 לדייק, **מַה מֵאֲמַר בְּגֵדוֹל** אם לבסוף לא ייבם ורוצה לגרשה **צָרִיף גֵּט**
41 **לְמֵאֲמָרוֹ** – צריך לתת לה גט כדי לפטרה מקידושין אלו שנתן לה,
42 **וְחֲלִיצָה לְיוֹקְתָּו** – וצריכה גם חליצה כדי לפטרה מזיקת יבם
43 שנסארה בה, **אִם בִּיאתָ בֶן תִּשְׁעַ** אם כשהגדיל אינו רוצה לכונסה
44 **צָרִיף לַתּוֹת לָהּ גֵּט (לְמֵאֲמָרוֹ) [לְבִיאתָ]** – לפטרה מהקנין שקנאה
45 על ידי ביאתו, **וְחֲלִיצָה לְיוֹקְתָּו.** ומוכח שלא די לה בגט בלבד כפי
46 שמשמע ממשנתנו.
47 מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב, הֵכִי קֵאָמַר** – כך היא כוונת משנתנו,

המשך ביאור למס' נדה ליום שישי עמ' א

1 הגמרא מנסה ליישב: **הֲנִי מִיָּלִי,** שאמר רב פפא שאין חוששים,
2 נאמרו **לְעֵגִין חֲלִיצָה,** שאם באה לחלוץ לאחר שתיים עשרה ויום
3 אחד ובדקה ולא מצאו לה סימנים, אין חוששים לומר שהיו סימנים
4 ונשרו וגדולה היא ותחלוץ, **אָבָל לְעֵגִין מֵאוֹן חוֹשְׁשִׁין** שמה נשרו
5 וגדולה היא וצריכה גט.

6 דוחה הגמרא: **מְבַלְל** – מתוך מה שאמרת יוצא **דְּמֵאן דְּאָמַר**
7 **שְׁחוֹשְׁשִׁין** שנשרו, כוונתו שגדולה ודאי היא **וְהוֹלְצָתָ, וְקִשְׁדָּה, וְהָא**
8 **חוֹשְׁשִׁין בְּעֵלְמָא קֵאָמַר** – והרי לא אמר אלא 'חוששים', שמשמעו
9 שחוששים לחומרא, ואינו ודאי.

10 חזרת הגמרא ומתרצת את דברי רבא בדרך חדשה: **אֱלֵא לְעוֹלָם** מה
11 שאמר רבא מבט שתיים עשרה ויום אחד אינה ממאנת ואינה חולצת,
12 מדובר **דְּלֵא בְּדִקָּה** – לא נבדקה אם יש לה סימנים, **וְלְעֵגִין חֲלִיצָה**
13 שצריך שתהיה גדולה ודאי **חֲוִישִׁין** שמה לא הביאה סימנים ולכן
14 אינה חולצת. **וְכִי קֵאָמַר** – ומה שאמר **רַבָּא** 'קטנה שהגיעה לכלל
15 שנותיה אינה צריכה בדיקה חזקה הביאה סימנים', כוונתו שחֲוִיקָה
16 היא **לְמֵאוֹן,** שאם היה הדבר כספק, היו מצריכים אותה בדיקה,
17 ואמר רבא שאין כאן ספק אלא ודאי הביאה סימנים ואינה צריכה
18 בדיקה, וקובעים שגדולה היא ולכן לא תמאן, **אָבָל לְחֲלִיצָה** מודה
19 רבא **דְּבִעֵיא** – שצריכה בְּדִיקָה, שאין סומכים על חזקה זו להתיר לה
20 לחלוץ.

21 מסיקה הגמרא: **אָמַר רַב דִּימִי מְנַהֲרָדְעָא, הֲלִבְתָּא** אם בדקו קטנה
22 שהגיע לכלל שנותיה ולא מצאו לה סימנים, אין קובעים שהיא
23 קטנה, אלא **חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא** היו לה סימנים ונִשְׁרָו, ולכן אינה ממאנת
24 אלא צריכה גט.

25 הגמרא מגבילה את ההלכה: **וְהֲנִי מִיָּלִי,** שחוששים שנשרו הסימנים

26 וגדולה היא, אינו אלא **הֵיכָא דְּקִרְשָׁה בְּתוֹף זְמַן** – איפה שהבעל
27 קידש אותה כשהייתה קטנה, **וּבְעַל לְאֶחָד זְמַן שְׁנֵיהֶינָה בַּת שְׁתֵּים**
28 **עֶשְׂרֵה יוֹם אֶחָד, דְּיֵאִיבָא** (–שיש בזה) **סְפִיקָא** של אשת איש
29 **דְּאוֹרְחֵי תַּיָּא,** שמא בשעת הבעילה כבר הביאה סימנים וגדולה היא,
30 וביאה זו היא קדושין גמורים, ושוב אינה יוצאת במיאן אלא בגט,
31 **אָבָל מְעִיקְרָא לֹא** – אבל אם לא בא עליה אלא מתחילה, והיינו לפני
32 שנשלמו לה שתיים עשרה שנה, ולאחר מכן לא בעל, אין חוששים
33 שמא היו סימנים ונשרו, שאף על פי שאם היה מבורר שגדולה היא,
34 לא היתה יוצאת במיאן אלא היתה צריכה גט, אין זה אלא מדרבנן,
35 וכיון שאין כאן אלא חשש איסור דרבנן אין מחמירים לחשוש שמה
36 גדולה היא.

37 שיטה חדשה בדין מופלא הסמוך לאיש: **אָמַר רַב הוֹנָא, מוּפְלָא**
38 **הַסְמוּךְ לְאִישׁ שֶׁהִקְדִּישׁ וְאָבָל אֵת הַקְדְּשׁוֹ בְּמִזְדָּה, לֹזְקָה, וְאִם עַל פִּי**
39 **שְׁלֹגְבִי** שאר מצוות התורה קטן הוא ואינו בר עונשים, לגבי איסור
40 'לא יחל דברו' דינו כגדול, שמוחה על איסור זה ונענש עליו,
41 **שְׁנֵי אֲמָר (במדבר ו ב) 'אִישׁ כִּי יִפְלִיא לְנִדְוֹד'** ומכאן למדו שמופלא
42 הסמוך לאיש נידרו נדר והקדשו הקדש, ונאמר במקום אחר (שם ל
43 א) 'איש כי ידר נדר וגו' **לֹא יִחַל דְּבָרוֹ,** ומכאן שכל שישנו **בְּהַפְלָאָה**
44 (שנידורו נדר והקדשו הקדש) **יִשְׁנֵוּ בְּכָלֵל** איסור כל יחל, **וְכָל שְׂאֵינֵוּ**
45 **בְּהַפְלָאָה אֵינֵוּ כְּכָל יִחַל.**

46 הגמרא מסייעת לרב הונא: **מֵתִיב** – הקשה **רַב הוֹנָא בְּרִי הוֹרְדָּה**
47 **(לְרַבָּא)** על שיטת האמוראים (לקמן ע"ב) הסוברים שרק אחרים
48 נענשים על הקדש שהקדיש קטן אבל לא הקטן עצמו, **לְסִיּוּעֵי לְרַב**
49 **הוֹנָא** – ובקושיא זו הוא מסייע לדברי רב הונא הסובר שגם הקטן
50 עצמו נענש אם אכל את הקדשו.

57 יודעים אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו אין נדריהם נדר' וכן מה
58 ששנינו 'אחר הַזְמַן הָאֵף עַל פִּי שֶׁאִמְרוּ אִין אֲנוּ יוֹדְעִים לְשֵׁם מִי
59 נִדְרְנוּ לְשֵׁם מִי הִקְדַּשְׁנוּ, נִדְרֵן נִדְרָה וְהִקְדַּשְׁן הִקְדַּשׁ, לְמָה לִּי, הֲלֹא
60 הֵעִינִי מִבּוֹאֵר מִתּוֹךְ הִרְשֵׁא שֶׁל הַמְּשֻׁנָּה.
61 מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: לֹולֵא הִסִּיפֵא סְלָקָא דְעֵתָא אֲמִינָא הֵינִי מִיֵּלֵי הֵיכָא
62 דְלֵא קְאָמְרִי אֵינְהוּ - שֶׁהַדְּבָרִים הָאֵלּוּ נִאֲמְרוּ דוּקָא בְּאוֹפֵן שֶׁלֹּא
63 אִמְרוּ הֵם (הַקְּטָנִים) מִעֲצָמָם שִׂיּוּדְעִים אוֹ אֵינֵם יוֹדְעִים לְשֵׁם מִי נִדְרוּ,
64 שְׂבוּזָה אוֹמְרִים אֲנוּ שֶׁלִּפְנֵי הַזְּמַן הַזֶּה מִן הַסֵּתֵם אֵינֵם יוֹדְעִים וְאִין צְרִיךְ
65 לְבִדּוּק, וְאַחֲרֵי הַזְּמַן הַזֶּה מִן הַסֵּתֵם יוֹדְעִים וְאִין צְרִיךְ לְבִדּוּק, אֲבָל
66 הֵיכָא דְקָאָמְרִי אֵינְהוּ - אֲבָל אִיפֵּה שֶׁאִמְרוּ הֵם בְּפִירוּשׁ קוֹדֵם זְמַן הַ
67 שֶׁהֵם יוֹדְעִים אוֹ שֶׁאִמְרוּ לְאַחַר זְמַן זֶה שֶׁאֵינֵם יוֹדְעִים, נִסְמָךְ עֲלֵיהוּ
68 [ו-עֲלִיהֶם]. קָא מְשַׁמְעֵ לִּי שֶׁאִין הִדְבַּר כֵּן.
69 בְּמִשְׁנֵה מִבּוֹאֵר שֶׁנִּקְבָּה מִתְּבַגְּרָת לִפְנֵי זָכֵר. הַגְּמָרָא מְבִיאָה שִׁטָּה
70 הַחוּלְקָת עַל כֵּךְ: תִּנְנִי רַבְּנָן בְּרִייתָא הַמְּפֹרֶשֶׁת אֶת מִשְׁנַתְנִי, אֵלּוּ
71 דְבִרְיֵי רַבִּי - מִזֶּה שֶׁנִּאֲמַר בְּמִשְׁנֵה הַיָּא שִׁיטָּת רַבִּי, אֲבָל רַבִּי שְׁמַעְיֹן בֶּן
72 אֶלְעָזָר אוֹמֵר, דְּבָרִים הָאֲמֹרִים בְּתִינוּקָת שֶׁאִמְרַת שְׁמֹאחַת עֶשְׂרֵה
73 בּוֹדִיקִים אוֹתָהּ וּמִשְׁתִּים עֶשְׂרֵה נִדְרֵיהָ קִיּוּמִים, לִפִּי הָאִמַּת בְּתִינוּקָת
74 אֲמֹרִים, וְדְבָרִים הָאֲמֹרִים בְּתִינוּקָת שֶׁאִמְרַת שְׁמֹאחַת עֶשְׂרֵה בּוֹדִיקִים
75 אוֹתָהּ וּמִשְׁלַשׁ עֶשְׂרֵה נִדְרֵיהָ קִיּוּמִים, לִפִּי הָאִמַּת בְּתִינוּקָת אֲמֹרִים,
76 שְׁתִּינוּקָת מִמֵּהָר לְהַתְּחַבֵּם יוֹתֵר מִתְּיֻנּוּקָת.
77 הַגְּמָרָא מְבִאֵרֵת אֶת מִקְוִרְתֵיהָ שֶׁל הַתְּנַאִים: אֲמַר רַב הִסְדָּא, מֵאֵי
78 מְעָמָא דְרַבִּי שֶׁהִתְבַּגְּרוּת הַנִּקְבָּה קוֹדֶמֶת לְהִתְבַּגְּרוּת הַזָּכֵר, דְּבִתִּיב
79 בִּיצִירַת הָאִשָּׁה 'יִבְנֶן ה' [אֱלֹהִים] אֶת הַצֵּלֵעַ' (בְּרַשִׁית ב כב), וַיֵּשׁ
80 לְדִרוֹשׁ 'יִבְנֶן' מִלְשׁוֹן 'בִּינָה' וּמִלְּמַד שֶׁנִּתְּנָן תְּקִדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּינָה
81 וְתִירָה בְּאִשָּׁה יוֹתֵר מִבְּאִישׁ, כְּלוֹמֵר, הַקְּדִים בְּהָ בִּינָה לִפְנֵי הָאִישׁ.
82 הַגְּמָרָא מְבִאֵרֵת כִּיצַד נִדְרַשׁ פְּטוֹק זֶה לִפִּי הַשִּׁיטָּה הַשְּׂנִיָּה: וְאִדְּךָ -
83 וְהַנְּחָא הָאֲחֵר וְרַבִּי שְׁמַעְיֹן בֶּן אֶלְעָזָר סוֹבֵר, הֵהוּא מְבַעֵי לֵיהּ
84 לְבִדְרִישׁ לְקִישׁ - מִזֶּה שֶׁכְּתוּב 'יִבְנֶן' נִצְרַךְ לְדִרְשָׁה שֶׁל רִישׁ לְקִישׁ,
85 דְאֲמַר רִישׁ לְקִישׁ מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעְיֹן בֶּן מְנַסְיָא, 'יִבְנֶן ה' [אֱלֹהִים]
86 אֶת הַצֵּלֵעַ אֲשֶׁר לְקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וְיִבְיָאָה אֵל הָאָדָם' (שם),
87 מִלְּמַד שֶׁקִּלְעָה תְּקִדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחִוָּה [עֶשְׂרֵה לַה צְמַח] וְהִבְיָאָה
88 אֶצֶל אָדָם הָרִאשׁוֹן מִקּוֹשְׁטָת, שֶׁכֵּן בְּכַרְבִּי הֵיִם קוֹרִין לְקִלְעִיתָא
89 [ו-לְצַמְחו] 'בְּנִינְתָא', וְלָכֵן יֵשׁ לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן 'יִבְנֶן' מִנְּעִין קְלִיעֵת הַשְּׂעִר.
90 הַגְּמָרָא מְבַרְרַת אֶת טַעְמוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעְיֹן בֶּן אֶלְעָזָר: וְרַבִּי שְׁמַעְיֹן בֶּן
91 אֶלְעָזָר, שֶׁלְדַעְתּוֹ זְמַן הַתְּבַגְּרוּת הַזָּכֵר קוֹדֵם לְשֶׁל נִקְבָּה, מֵאֵי מְעָמָא
92 - מִזֶּהוּ טַעְמוֹ.
93 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אֲמַר רַב שְׁמוּאֵל בְּרַב רַב יֶצְחָק, מִתּוֹךְ שֶׁהִתְיַנּוּק
94 מִצְּוֵי בְּבִית רַבּוֹ נִכְנָסֵת בּוֹ עֲרֻמוּתָא [פִּיקוּחוֹת] תַּחֲלָה וְלִפְנֵי
95 תִּינוּקָתוֹ].
96 הַגְּמָרָא מְבַרְרַת דִּינָה שֶׁל הִתְיַנּוּקָת בְּשִׁנְתָּה הַשְּׁתִּים עֶשְׂרֵה וְתִינוּקָת
97 בְּשִׁנְתוֹ הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה: אֵיבְעִיָא לְהוּ - הַסִּתְפָּקוּ בְּנֵי הִישִׁיבָה, תּוֹךְ זְמַן
98 - תִּינוּקָת בְּשִׁנְתָּה הַשְּׁתִּים עֶשְׂרֵה, וְתִינוּקָת בְּשִׁנְתוֹ הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, הָאֵם
99 דִּינָם בְּשִׁנְתָּה זוֹ בְּלִפְנֵי זְמַן - כִּשְׁנָה שֶׁלִּפְנֵי כֵן, כְּלוֹמֵר שֶׁהֵם קִטְנִים, אוֹ
100 בְּלֵאחֲרַי זְמַן - אוֹ כִּשְׁנָה שֶׁלְאַחֲרָי זֶה, וְהִינְנוּ שֶׁהֵם גְּדוּלִים.
101 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: לְמֵאֵי הִלְבָּתָא - לְגַבִּי אִיזָה הִלְכָה הַסִּתְפָּקוּ כֵן. אֵי
102 לְנִדְרִים - אֵם עֲלֵנִי דִּינֵי הַנְּדָרִים, הֲלֹא נִתְבַּאֵר כִּבְר בְּמִשְׁנֵה שֶׁשְׁנָה זוֹ
103 לְאוֹ בְּלִפְנֵי זְמַן דְּמֵאֵי וְלֵאוֹ בְּלֵאחֲרַי זְמַן דְּמֵאֵי אֵלֵא יֵשׁ לַה דִּין בְּפִנֵּי
104 עֲצָמָא, אֵלֵא וְדֵאֵי שֶׁהִסְפֵּק הוּא לְעִינֵי עוֹנֵשׁוֹ, שֶׁהִסְתְּפָקוּ מֵאֵי - מִזֶּה
105 דִּינָם, הָאֵם הֵם גְּדוּלִים וּבְנֵי עוֹנֵשִׁים [לְהַעֲשֶׂה בְּבִית דִּין עַל עֵבִירָה
106 שְׁעוֹשׁ], אוֹ שֶׁקְטָנִים הֵם וְאֵינֵם בְּנֵי עוֹנֵשִׁים, וּמְדוּבָר בְּאוֹפֵן שֶׁהִבְיָאוּ
107 שְׁתֵּי שְׁעוֹרוֹת, שֶׁהֵם סִימְנֵי הַגְּדוּלוֹת, שֶׁאֵם לֹא כֵן אִפְלוּ לְאַחַר הַזְּמַן
108 קְטָנִים הֵם וְאֵינֵם בְּנֵי עוֹנֵשִׁים.
109 הַגְּמָרָא מְבִיאָה שִׁיטָּת הָאֲמֹרָאִים בְּנִידוּן זֶה: רַב וְרַבִּי תִּנְיָא דְאָמְרִי
110 תְּרַוּוּיְהוּ - אִמְרוּ שְׁנִידֵם תּוֹךְ זְמַן בְּלִפְנֵי זְמַן וְקִטְנִים הֵם בְּאוֹתָהּ
111 הַשְּׁנָה וְאֵינֵם בְּנֵי עוֹנֵשִׁים. רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי דְאָמְרִי
112 תְּרַוּוּיְהוּ תּוֹךְ זְמַן בְּלֵאחֲרַי זְמַן, וְגְדוּלִים הֵם וּבְנֵי עוֹנֵשִׁים.
113 הַגְּמָרָא מְבִיאָה סִימְן לְזִכְרוֹן שֶׁלֹּא לְהַחֲלִיף דְבָרֵי הַחוּלְקִים: אֲמַר רַב
114 נַחֲמָן בְּרַ יֶצְחָק, וְסִימְנֵיהּ, 'זוֹאֵת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל' (רוֹת ד ז). הַמִּילָה

1 לְבִשְׁנֵיגִיל, יִבְעוּל שׁוֹב כְּדִי שִׁיחִיה לֹו בְּהָ קִנִּין גְּמוּר, וְיִתֵּן לַה גְּמַ
2 בְּלִבְדֵּר וְאֵינָה צְרִיכָה חֲלִיצָה, כִּיּוֹן שֶׁאֲחֵר שֶׁלְקַחָה נְעֻשִׁית אֶשְׁתּוֹ לְכָל
3 דְבַר. אֲבָן אֵם לֹא בַעַל שׁוֹב לְכַשְׁהַגְּדִיל, צְרִיכָה גִט וְחֲלִיצָה.
4 **מִשְׁנָה**
5 **בַּת אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיּוֹם אָחֵד שְׁנִדְרָה אוֹ הַקְּדִישָׁה, נְדָרֶיהָ נִבְדָּקוּ,**
6 **אֵם יָדְעָה לְשֵׁם מִי נִדְרָה אוֹ הַקְּדִישָׁה, שֶׁאֵם יָדְעָה, נִדְרָה נִדְרָה**
7 **וְהַקְּדוּשָׁה הַקְּדוּשָׁה, וְאֵם לֹא יָדְעָה אִין בְּדַבְרֵיהָ כְּלוּם. בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה**
8 **שָׁנָה וַיּוֹם אָחֵד נְדָרֶיהָ קִיּוּמִין לְלֵאָה בְּדִיקָה מִכִּיּוֹן שֶׁהִיא גְּדוּלָּה.**
9 **וּבִדְרִיּוֹן אוֹתָהּ כָּל שְׁנַת הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה, שֶׁאִפְלוּ אֵם נִבְדָּקָה בְּתַחֲלִילַת**
10 **הַשְּׁנָה לֹא יָדְעָה, שְׁמַא תִּדַּע אַחַר כֵּךְ.**
11 **בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיּוֹם אָחֵד שְׁנִדְרָה אוֹ הַקְּדִישׁ נְדָרֵיהָ נִבְדָּקוּ אֵם**
12 **יָדַע לְשֵׁם מִי נִדְרָה אוֹ הַקְּדִישׁ. בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיּוֹם אָחֵד נְדָרֵיהָ**
13 **קִיּוּמִין לְלֵאָה בְּדִיקָה לִפִּי שְׁהוּא גְּדוּלָּה. וּבִדְרִיּוֹן אוֹתוֹ כָּל שְׁנַת הַשְּׁלֹשׁ**
14 **עֶשְׂרֵה.**
15 **קוֹדֵם לְזְמַן הַזֶּה, וְהִינְנוּ, נִקְבָּה שְׁטָרִם מִלֵּאָה לַה אַחַת עֶשְׂרֵה שְׁנָה, אוֹ**
16 **זָכֵר שְׁטָרִם מִלֵּאָה לֹו שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שְׁנָה, אֵף עַל פִּי שֶׁאֲמְרוּ יוֹדְעִין**
17 **אֲנוּ לְשֵׁם מִי נְדָרְנוּ לְשֵׁם מִי הִקְדַּשְׁנוּ, אִין נְדָרֵיהֶם נִדְרָה וְאִין הִקְדַּשְׁנוּ**
18 **הַקְּדוּשׁ מִשׁוּם שְׁקִטְנִים הֵם. לְאַחֲרַי הַזְּמַן הַזֶּה, וְהִינְנוּ נִקְבָּה מֵאֵז שְׁמֵלֵאָה**
19 **לַה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שְׁנָה, וְזָכֵר מֵאֵז שְׁמֵלֵאָה לֹו שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שְׁנָה, אֵף**
20 **עַל פִּי שֶׁאֲמְרוּ אִין אֲנוּ יוֹדְעִין לְשֵׁם מִי נְדָרְנוּ לְשֵׁם מִי הִקְדַּשְׁנוּ,**
21 **נְדָרֵן נִדְרָה וְהִקְדַּשְׁנוּ הַקְּדוּשׁ מִשׁוּם שְׁגְדוּלִים הֵם. אֲבָל תּוֹךְ הַזְּמַן הַזֶּה,**
22 **אֵם יוֹדַע לְשֵׁם מִי נִדְרָה הִרִי זֶה נִדְרָה, וְאֵם אֵינּוּ יוֹדַע אִין זֶה נִדְרָה מִשׁוּם**
23 **שְׁקִטָּן הוּא.**
24 **נִמְרָא**
25 הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה שֶׁחֲלַק מְדַבְרֵי הַמְּשֻׁנָּה מִיּוֹתֵרִים: וְכִיּוֹן דְּתִנְאָ בַּת
26 אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיּוֹם אָחֵד נְדָרֶיהָ נִבְדָּקוּ, שְׁפִירוּשׁוֹ שְׁכַל שְׁנַת
27 הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה צְרִיכָה בְּדִיקָה, מִמִּילָא מְבִינִים שֶׁלְאַחַר מִכֵּן אִין צְרִיכָה
28 בְּדִיקָה, וְאֵם כֵּן מִזֶּה שֶׁשְׁנָה הַתְּנַא, 'בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיּוֹם אָחֵד
29 נְדָרֶיהָ קִיּוּמִין' לְמָה לִּי.
30 מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: דְּעֵתָא אֲמִינָא - הִיָּה עוֹלָה בְּדַעְתָּךְ לוֹמֵר
31 בּוֹדִיקִין אוֹתָהּ לְעוֹלָם. קָא מְשַׁמְעֵ לִּי שֶׁאִין הִדְבַּר כֵּן, וְכַשְׁנַעֲשִׁית בַּת
32 שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה וַיּוֹם אָחֵד נְדָרֶיהָ קִיּוּמִים לְלֵאָה בְּדִיקָה.
33 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: וְכִיּוֹן דְּתִנְיָ בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיּוֹם אָחֵד נְדָרֶיהָ
34 קִיּוּמִין, אֵם כֵּן מִזֶּה שֶׁשְׁנָה בְּהַמְּשַׁךְ 'בּוֹדִיקִין כָּל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה' לְמָה
35 לִי, הֲלֹא הִדְבַּר מוּבָן מֵאֲלוּי מֵאֲחֵר שֶׁכְּבַר שְׁנִינוּ שְׁמִיּוּם הָרִאשׁוֹן שֶׁל
36 שְׁנַת הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה מִתְחִילִים לְבִדּוּק.
37 מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: סְלָקָא דְעֵתָא אֲמִינָא הוּאִיל וְאֲמַר מַר [ו-נִאֲמַר
38 בְּגַמְרָא לְעִיל (מִזֶּה)]. שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּשָׁנָה הַשְּׁבוּכִים שָׁנָה, הֵיכָא
39 דְבִדְרִיּוֹנָא - אִיפֵּה שְׁבִדְקֵנוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם הָרִאשׁוֹנִים שֶׁל שְׁנַת הַשְּׁתֵּים
40 עֶשְׂרֵה, וְעַד סוֹף הַשְּׁלֹשִׁים אֵם יָדְעָה לְהַפְּלוֹת - לְפָרֵשׁ לְשֵׁם מִי נִדְרָה
41 אֵימָא תוֹ לֹא לִיבְדוּק - נִאֲמַר שׁוֹב אִין לְבִדּוּקָה, וְנַחֲזִיקָה כְּקִטְנָה
42 שֶׁאִין נְדָרֵיהָ נִדְרִים, קָא מְשַׁמְעֵ לִּי שֶׁאִין הִדְבַּר כֵּן, אֵלֵא בּוֹדִיקִים אוֹתָהּ
43 כָּל שְׁנַת הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה.
44 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: וְלִתְנֵי הֵינִי תְּרַתִּי בְּבִי - וְיִשְׁנָה הַתְּנַא רַק אֶת שְׁתֵּי
45 הַפִּיסקָאוֹת הָאֵלֵּה [וְהַשְּׁנִיָּה וְהַשְּׁלִישִׁית] וְהִינְנוּ 'בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה
46 וַיּוֹם אָחֵד נְדָרֶיהָ קִיּוּמִין, וּבּוֹדִיקִין כָּל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה', וּמוּבָן שֶׁלִּפְנֵי
47 שְׁנַת הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה אִין בּוֹדִיקִים, וְאֵם כֵּן מִזֶּה שֶׁשְׁנָה בְּפִיסקָה
48 הָרִאשׁוֹנָה 'בַּת אַחַת עֶשְׂרֵה וַיּוֹם אָחֵד נְדָרֶיהָ נִבְדָּקוּ' לְמָה לִּי.
49 מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אֵיבְעִיָּךְ - נִצְרַךְ לְשְׁנוֹת גַּם זֶה, מִשׁוּם דְּסְלָקָא
50 דְעֵתָא אֲמִינָא דְסִתְמָא - שְׁבִאוּפֵן הַרְגִּיל בְּשִׁנְתָּה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה בְּעֵינָא
51 [ו-צְרִיכָה] בְּדִיקָה, וּבְשִׁנְתָּה אַחַת עֶשְׂרֵה לֹא בְּעֵינָא בְּדִיקָה, כִּי פִּשְׁטוּ
52 שֶׁאֵינָה יוֹדְעָה, וְהֵיכָא דְחִוּוּנֵן לַה דְחִרִּיפָא מְפִי - אֲבָל אִיפֵּה שֶׁרֵאִינוּ
53 בְּהָ שִׁיחִיפָה וּפִיקַחִיתָ יוֹתֵר מִהַרְגִּילוֹת מִיבְדָּקָה - נִבְדָּקָה אִפְלוּ
54 בְּשִׁנְתָּה אַחַת עֶשְׂרֵה. קָא מְשַׁמְעֵ לִּי שֶׁרַק כִּשְׁהִיא בַת אַחַת עֶשְׂרֵה
55 וַיּוֹם אָחֵד מִתְחִילִים לְבִדּוּק אוֹתָהּ.
56 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: מִזֶּה שֶׁשְׁנִינוּ בְּסִיפֵא 'קוֹדֵם הַזְּמַן הָאֵף עַל פִּי שֶׁאִמְרוּ

30 קרח): "מנין אתה אומר, שאם הפרשתם אותו שלא
 31 מן המבקר שאתם בנשיאת עון? תלמוד לומר: "ולא-
 32 תשאו עליו חטא בהרימכם את-חלבו ממנו". וכבר
 33 נתבאר דיני מצוה זו במסכת תרומות ובמסכת מעשרות
 34 וגם בכמה מקומות בדמאי.

1 לנו יכלת לתמוך בהם, והוא אמרו יתעלה: "לא תאמץ
 2 את-לכבך ולא תקפץ את-ירך מאחריך האביון" (דברים טו, ז).
 3 וזו אזהרה מלהתנהג במדת הקמצנות עד שנמנע מלתת
 4 לראוי לו.

יום שישי ט"ז תמוז ה'תשע"ב

מצות עשה קכו. קכט.

35 **יום שבת קודש י"ז תמוז ה'תשע"ב**
 36 **מצות לא תעשה קנד.**
 37 המצוה הקנד"ד — האזהרה שהזהרנו מלהקדים מתנות
 38 הנדעים. זו על זו, אלא נפרישן לפי סדרן. ובאור דבר זה:
 39 שהחטים, למשל, אם דשן ומרחן — הרי הן טבל;
 40 מפריש מהן תחלה תרומה גדולה והוא אחד מחמשים
 41 (מדה בינונית) ואחר-כך מפריש עשירית מהנשאר עשירית
 42 הנשאר — וזהו מעשר ראשון; ואחר-כך מפריש עשירית
 43 ממה שנשאר — והוא מעשר שני. נותן תרומה גדולה
 44 לפנה, ומעשר ללוי, ומעשר שני יאכל לבעליו בירושלים.
 45 על הסדר הזה צריך להפריש. ובאה האזהרה מלהקדים
 46 מה-שראוי לאתרו ומלאחר מה שראוי להקדימו, והוא
 47 אמרו יתעלה: "מלאתך ודמעך לא תאחר" (שמות כב, כח).
 48 כאלו יאמר: לא תאחר מלאתך ודמעך מה שראוי
 49 להקדימו. ובמשנת תרומות (פרק ג משנה ו): המקדים
 50 תרומה לבכורים ומעשר ראשון לתרומה ומעשר שני
 51 לראשון, אף-על-פי שהוא עובר בלא-תעשה, שנאמר:
 52 "מלאתך ודמעך לא תאחר" — מה-שעשה עשוי.
 53 ובמכילתא (פרשת משפטים): "מלאתך" — אלו הבכורים
 54 הנטלין מן-המלאי: "ודמעך" — זו תרומה; "לא תאחר"
 55 — שלא תקדים שני לראשון, (ושלא יקדים מעשר) ראשון
 56 לתרומה, תרומה לבכורים. ונשם נאמר: מפאן אמרו:
 57 כל המקדים תרומה לבכורים ומעשר שני לראשון, אף-
 58 על-פי שהוא עובר בלא-תעשה — מה-שעשה עשוי.
 59 וכבר נתבאר בריש תמוזה (ד) שהמקדים אינו לוקה.

7 המצוה הקכ"ו — הצווי שנצטוו להפריש תרומה
 8 גדולה, (הגדולה והחשובה שבתרומות, שהיא מופרשת מכל
 9 הכמות) והוא אמרו יתעלה: "ראשית דגנך וגו' תתן-לו"
 10 (דברים יח, ד). ומצוה זו אינה נוקת מן-התורה אלא בארץ
 11 ישראל וכבר נתבאר דיני מצוה זו במסכת תרומות.
 12 המצוה הקכ"ט — הצווי שנצטוו הלויים להפריש מעשר
 13 מן-המעשר שמקבלים מישראל ולתתו לכהנים, והוא
 14 אמרו יתעלה: "ואל-הלויים תדבר ואמרת אליהם כִּי-תקחו
 15 מאת בני-ישראל את-המעשר אשר נתתי לכם מאתם
 16 בנחלתכם והמתם ממנו תרומת ה' מעשר מן-המעשר"
 17 (במדבר יח, כו). ופרש לנו, שמעשר זה — הוא הנקרא,
 18 תרומת מעשר — ינתן לפנה. אמר: "ונתתם ממנו
 19 את-תרומת ה' לאהרן הכהן" (שם, כח). וכבר פרש הכתוב,
 20 שמפרישים מעשר זה מן המבקר והיפה שבו, והוא אמרו
 21 יתעלה: "מכל-חלבו את-מקדשו ממנו" (שם, כח) אחר-כך
 22 העיר, שהם חוטאים אם לא יפרישוהו מן-היפה שבו,
 23 והוא אמרו יתעלה: "ולא-תשאו עליו חטא בהרימכם
 24 את-חלבו (חלב" הוא החלק המובחר) ממנו" (שם, לב), ולאו
 25 זה הוא שלילה כאלו אמר: לא יהיה עליכם חטא
 26 בהרימכם אותו מן-היפה, משמע: שאם יפרישוהו מן-
 27 הרע יחטאו. והרי זה כמו לאו הבא מכלל עשה, שאינו
 28 נמנה עם הלואין, כלומר: מכיין שצוה להפרישו מן היפה,
 29 משמע שאין להפרישו מן-הרע. ולשון ספרי (סוף פרשת

המשך ביאור למו' נדה ליום חמישי עמ' ב

14 הם כקטנים, **הא תוך זמן בלאחר זמן**, שהם גדולים.
 15 הגמרא מבארת שרבה לא הביין את כוונת רב המנונא: **ולא היא** –
 16 ואין זו דחייה לדברי רב המנונא, אלא **רבא קמעי** – טעה בהבנת
 17 דבריו, הוא **קבר שרב המנונא ממשנה יתירה קרוי** – מדייק
 18 מפיסקה מיותרת במשנה, ועל זה הקשה רבא **אדרייק מפיפא לידוק**
 19 **מרישא** – שעד שהוא מדייק מהסיפא ידייק מהרישא להיפך. **ולא**
 20 **היא** – ולא זו היתה כוונת רב המנונא, אלא **רב המנונא מנופא**
 21 **דמתניתין קא דייק** – מגוף דברי המשנה מדייק את דבריו, וכדלהלן,
 22 **הא ששינוי שלאחר זמן אף על פי שאמרו אין אנו יודעים לשם מי**
 23 **נדרנו נדריהם נדר היכי דמי** – כיצד מדובר, **אי דלא אייתי** – אם
 24 לא הביא **שתי שערות** באותו המקום, שהן סימני הגדלות, **קפן הוא**,
 25 ומדוע נידרו נדר, **אלא לאו דאייתי** – אלא מדובר שהביא שתי
 26 שערות,

1 **לפנים** רומזת שתוך זמן כלפני זמן, והמילה 'זאת' היא לשון נקבה,
 2 ומכאן סימן לזכור שרבי חנינא, ששמו הוא לשון נקבה, הוא שאמר
 3 שתוך זמן כלפני זמן.
 4 הגמרא מקשה על השיטה שתוך הזמן בלאחר הזמן: **מתיב** – הקשה
 5 **רב המנונא**, שנינו במשנתנו, **אחר זמן הנה ואחרי שתיים עשרה ויום**
 6 אחד לנקבה ואחרי שלש עשרה לזכור) **אף על פי שאמרו אין אנו**
 7 **יודעים לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו נדריהם נדר והקדשן**
 8 **הקדש**. ויש לדייק, שדווקא אחר זמן הזה הדין כן, שהם נחשבים
 9 גדולים, **הא תוך זמן כלפני זמן**, שהם קטנים.
 10 רבא מנסה לדחות את הראיה: **אמר ליה רבא לרב המנונא, אימא**
 11 **(אמור) רישא**, ותראה שיש לדייק ממנה להיפך, ששינוי קודם **תזמן**
 12 **הנה אף על פי שאמרו יודעים אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו**
 13 **אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש**, ויש לדייק, שדווקא לפני הזמן